СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 27. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 3-го лютого, VOL. XLV. No. 27. Jersey City, N. J., Wednesday, February 3, 1937. THREE CENTS

ВИСИЛАЮТЬ ВІЙСЬКА НА ЗАВОРУШЕННЯ У ФЛИНТІ

ФЛИНТ (Мішиґен). — Під автомобільними фабриками, в котрих сидять страйкуючі робітники, прийшло в понеділок до поважних заворушень. Стейтовий уряд вислав туди коло 4,000 жовнірів стейтового війська.

У місцевім стейтовім суді почалося в понеділок зполудня переслухання над позвом Генеральної Моторової Корпорації проти страйкуючих автомобільних робітників, у котрім позовниця добивається від суду видання судової заборони („інджонкшен"). Страйкарів представляли адвокати Комітету для Промислової Орґанізації та юнії „Юнайтид Автомобіл Воркерс оф Америка". Адвокати Моторової Корпорації стояли на становищі, що головною спірною точкою в розправі є опанування чужої власности страйкуючими автомобільними робітниками, але суддя не хотів цього признати. Вечором розправу відложено на вівторок.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД НА ДОПОМОГУ ПОВЕНЯНАМ.

ВАШИНҐТОН. — Члени конґресу з навіщених повінню околиць почали кампанію за збільшення допомоги федерального уряду для відбудови цих околиць та скріплення заходів для запобіження подібним катастрофам набудуче. Група конґресменів добивається від конґресу збільшених кредитів на відбудову.

Урядові обчислення виказують, що число жертв повени в Луисвилі, Кентокі, виносить 221 осіб.

Вали, виставлені в Кейро, в стейті Ілінойс, ще видержують напір вод ріки Огайо, хоч ці води ще далі підносяться.

Червоний Хрест уже зібрав на цілі допомоги близько 10 міліонів долярів, але вважає цю суму невистарчальною. Він каже, що край повинен зібрати найменше 17 міліонів.

СЕНАТОР БОРА ПРОТИ ЗБІЛЬШУВАННЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВЛАДИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора виголосив на радіо промову, в котрій домагається від президента Рузвелта не збільшувати далі влади центрального уряду без відкликування до загалу народу.

Тимчасом президент Рузвелт відбував конференцію з Доналдом Ричберґом, бувшим ґенеральним синдиком уряду, в справі нового проєктованого законодавства про „найру".

ВІДКРИТО ВІЛЬНИЙ ПОРТ.

НЮ ЙОРК. — Міські урядники відкрили „вільний порт" у Стейплетоні, на Стетен Айленді. Через цей порт мають переходити заграничні товари, за котрі не мається платити мита, бо вони призначені не для Злучених Держав, але для висилки до інших чужих краів.

ЗА СТРОГУ НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Група сенаторів, зложена з Кларка, Бовна, Вендерберґа й Ная, внесла проєкт закону про строгу невтральність Злучених Держав у війні.

Цей проєкт додає до існуючих уже законів про невтральність додаткові поправки, що їх ще більше загострюють. Найдальше посувається поправка, на основі котрої американський уряд не має відповідати за охорону американських торговельних кораблів, що виїздять у воєнну смугу.

МАЮТЬ УЖИВАТИ СЕНАТОРІВ ДЛЯ РОЗГОЛОСУ ЦИҐАРЕТОК.

ВАШИНҐТОН. — У конґресі кружляють чутки, що одно циґареткове підприємство зробило умову з кількома сенаторами, на основі котрої сенатори дозволили вживати свого імени для розголосу циґареток. Кожний сенатор дістав за такий дозвіл тисячу долярів.

САМОГУБСТВО ЧЕРЕЗ ЗАКИД ЗЛОДІЙСТВА.

БЕЙСАЙД (Лонґ Айленд). — У форті Тотен траплялися від якогось часу крадіжі. Військова команда остаточно взялася прослідити справу й арештувала як підозрілого за крадіжі простого вояка Гарія Венебла. Він признався капітанові й двом капралям, що вели допити, що він справді крав. Крім цього признався до підпалів та пообіцяв повести їх до своєї скритки крадених річей. Та коли його приведено до скритки, він, замісць добичі, добув звідти револьвер та став стріляти до офіцирів. Як усі офіцири й жовніри повтікали з кімнати, він забарикадувався в ній. Офіцири прикликали поліцію. Приїхали три патрольки і поліцаї кинули до кімнати слізні бомби. Незадовго потім з кімнати роздалися два вистріли. Як прочистилося повітря від диму слізних бомб, поліція ввійшла до кімнати. На долівці лежало тіло жовніра з кулею крізь висок.

АРЕШТУВАЛИ ҐІМНАЗІЙНОГО ДИРЕКТОРА.

У Величці арештовано директора місцевої ґімназії, Станислава Куровського, за спроневірення 14,000 зл., які вплатили до ґімназійної каси батьки учеників як чесне та батьківські кружки. Крім того Куровський затягав векслеві позички від учителів і батьків дітей, що ходили до ґімназії.

ДИКИ ПОЖЕРЛИ ЖІНКУ В ЛІСІ.

В Липську під Замостям у хащах знайшли порозкидані людські кости й череп. Правдоподібно це череп жінки. Всякі познаки кажуть, що нещасну пожерли дики, які венгаються в цих околицях стадами. Літом м. р. щезла була з Замостя О. Боянівна. Здається, що це її роздерли в цьому місці дики.

БАНДИТИЗМ У БЕРЕЖАНЩИНІ.

На дорозі з Дунаєва до Нараєва якийсь озброєний опришок напав на Й. Копака і, загрозивши йому револьвером, заграбив 18 злотих і годинник. Поліція ствердила, що грабунку допустився Андрій Макар з Нараєва, який укривається по лісах. — Два грабіжники дісталися через стрих до хати Теклі Пришляк у Нараєві і, побивши її тяжко, забрали готівку 5 зл., кожух і кілька простирал. Жінку в тяжкому стані відставлено до бережанського шпиталю. — Шість замаскованих і озброєних бандитів напали на мешкання Якова Лернера в Шумлянах і, стероризувавши присутніх, заграбили 45 зл. Опісля заграбили присутньому в мешканні касієрові млина, Фруктові, 18 зл., а в додатку з шафи ще 100 зл., 2 годинники та інші два предмети і відїхали фірою. — На дорозі між Жуковом і Бущем чотири опришки напали на Рифку Крессель, що їхала фірою з Буща, і заграбили їй тютюн та інші товари вартости 200 злотих.

ПОЗИЧИВ СОБІ ГРОМАДСЬКІ ГРОШІ.

В часі люстрації громадської господарки в Підсоснові, бобрецького повіту, стверджено, що війт Олекса Гавриш присвоїв собі 707 зл. із громадських грошей. Він боронився тим, що йому вкрали 250 зл. на ярмарку в Бібрці, а решту собі позичив. За те потягнено його до судової відповідальности.

НЕМОВЛЯ З ТРЬОМА ОЧИМА.

У військовій лічниці в Торуні повила одна жінка немовля, що є вибриком природи. Здається, мали прийти на світ близнята, але вони не розвинулися як слід. Голова немовляти поділена вглибленням. Здається — зрослися тут дві ріжні частини. Голова має троє очей. Середнє око більше від бічних. Немовля живе вже кілька днів.

ХАЛЕПА ПОСЛА БУДЗИНСЬКОГО.

Жидівська преса повідомляє, що справа чести, що її видвигнули офіцири-жиди проти посла Будзинського за кинену ним зі соймової трибуни образу під адресою вояків-жидів, буде небавом дефінітивно поладнана. До управи комбатантів-жидів напливають листи з цілої Польщі від бувших вояків і офіцирів, які висловлюють свою солідарність з акцією проти посла Будзинського. До визову проти п. Будзинського приєдналися останніми часами ще три офіцири-жиди. Отже разом від п. Будзинського домагається сатисфакції 8 офіцирів-жидів: один майор, чотири капітани й три поручники, всі офіцири 1-шої Бриґади Леґіонів і кавалери ордерів „Віртуті Мімітарі" й „Кжижа Валечних". Ще не знати, чи цей поєдинок відбудеться на шаблі, чи на пістолети. Польська сторона намагається перевести конфлікт на полюбовну дорогу, але жиди-офіцири відкидають такі предложення.

ТРАҐІЧНА СЦЕНА НА СТАВІ.

На ставі в Бережанах совгалися 10-літня Анна Тимонська, 9-літня Анна Ковальська та її 6-літня сестра Ольга, всі з Гайку. Підчас совганки під першими двома дівчатами заломився лід і обі опинились у воді. Ольга Ковальська хотіла їх рятувати і також знайшлася під ледом. На поміч дітям поспішила Паранька Гаврилко, але й під нею заломився лід. Всіх тонучих почали рятувати Василь Гудик і батько Василь Ковальський. Вони вирятували наперед Анну Тимонську, опісля Анну Ковальську. Довідавшись, що під ледом є ще друга його донька Ольга, він стратив голову і був би також утонув, якби не поміч Худика та Ефроїма Орґеля. Тимчасом надбігла мати Ковальських і ввійшла на став. Під нею теж заломився лід, але її вирятували. Втопилася тільки Ольга Ковальська, якої тіло добули пізніше.

ЛИСТОНОШ ДЕФРАВДАНТОМ.

У Луцьку арештували листоноша Григ. Тундрика, що сфальшував підпис на американському переказі й присвоїв собі коло 1,000 зл. Тундрик сповняє службу листоноша 20 літ.

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ ДОЛИНИ ОПОРУ.

Повітовий староста в Стрию затвердив рішення гром. рад у Сколім, Синевідську Вижньому і Славську в справі покликання до акції міжмістового електрифікаційного союзу долини Опору. Громада міста Сколього приступила з уділом 20 тисяч зл., сільські громади Синевідсько Вижне і Славсько з уділами по 30 тисяч, переказуючи електрифікаційному союзові терени, положені на просторі інтересованих громад. Союз має на меті інтензивно використати електричні заведення, положені на його просторі, отже будуватиме лінії, роздільні стації та продаватиме електричну енерґію поодиноким особам і промисловим заведенням.

НОВИЙ ЧАСОПИС „ДУМКА".

Студенти-українці в семинарії в Заґребі почали видавати літоґрафований неперіодичний журнал п. н. „Думка". Досі вийшли три числа цього журналу. За власника й відповідального редактора підписаний скінчений богослов і поет Сильвестир Саламон. Журнал писаний літературною українською мовою й говором бачванських українців у Юґославії.

ЩО ВІЩУЄ ЧАПЛЯ?

В Тарнові на залізничій стації арештували Ю. Чаплю зі Львова, який підчас подорожі зі Львова виголошував проповідь про те, що в Польщі мусить трапитися те саме, що й в Еспанії, що „все буде зрівняне з землею, а живі істоти будуть у пень витяті". Виявилося, що Чапля належить до товариства „Вільних дослідників св. Письма" в Білостоці. Він буде відповідати за поширювання тривожних вістей.

БОРОТЬБА З БЕЗСОННІСТЮ.

Недавно появилось у всіх англійських часописах оголошення одного індійського магараджі, який призначив 2,000 фунтів стерлінґів за добрий лік проти безсонности. При цій нагоді помістив у „Дейлі Мейл" лондонський психіятр Гораль Дірдін цікаву статтю про безсонність та про способи, як боротися з нею. Дірдін заявляє, що більшість поглядів на безсонність неправильні. Безсонність — не все патольоґічне явище. Деяким людям доволі, коли вони виспляться 4—5 годин на добу. Вони почуваються свіжими і здоровими. Клясичним прикладом є Едісон, який ніколи не спав більше, як 4 години на добу.

Також хибний погляд, що безсонність можна перемогти ріжними способами, напр. рахувати від 2—3 тисяч, або довжезні вірші. Зпочатку справді такий спосіб помагає, але по кількох днях людина призвичаюється до такого механічного способу і мозок працює дальше без ніяких перешкод. Повна тишина не є теж ніяким засобом проти безсонности, бо напр. мельник спить у млині під стукіт і шум моторів і навпаки, будиться, коли ці мотори стихнуть. Фізична втома також не все помагає; іноді від утоми тратиться сон.

Якіж направду найуспішніші способи на безсонність? На думку англійського психіятра, велику ролю грає положення ліжка. Мало хто знає про це, що великий вплив на безсонність має магнетне поле землі. Найкраще чоловік спить тоді, коли лежить головою до півночи. Також сильний вплив має психіка людини. Чоловік, який кладеться до ліжка з думкою, що не зможе заснути, згори засуджує себе на безсонність. Найкраще вмовити собі, що руки й ноги стають тяжкі, що очі злипаються. Таке вмовлювання дає найкращі наслідки. При тім треба рівно і глибоко віддихати.

Такими простими засобами можна зберегтись перед безсонністю і вони є успішні у 80 проц., без ніякої окремої помочі лікарів.

БУДОВА ФОРТИФІКАЦІЙ У ПОЛЬЩІ

ВАРШАВА. — Під кермою французьких інжинірів і при помочі французького капіталу Польща збирається будувати здовж німецької границі цілий ряд фортифікацій, названих на французький лад „лінією Маґінота". Ці фортифікації мають нібито бути відповіддю на німецькі фортифікації здовж польської границі. Польща розпочала також укріплюватися здовж советської границі. В деяких випадках вона виселила по кілька сіл, щоб на їх місці збудувати твердині. Враз з затягуванням позичок польський уряд також накладає великі податки на населення, щоб роздобути фонди на ці підприємства.

ПІД ВПЛИВОМ ПРОМОВИ ПОКАЛІЧИВ ТРЬОХ ЖИДІВ.

ЛОДЗЬ. — Як доносять американські часописи, минулого понеділка в Лодзі один костельний діяч, Ян Антчак, що є також активним діячем польської націоналістичної партії в Лодзі, так перенявся вічевою промовою священика Станіслава Тшецяка, що вийшов на вулицю і поранив ножем трьох жидів, що з собою розмовляли. Один з покалічених по дорозі до шпиталю помер. Священика Тшецяка уважають в околиці „спеціялістом" від жидів. У своїх попередніх проповідях він усе говорив: „Любіть жидів як братів, але купуйте тільки в поляків".

ПОЛЬСЬКІ ЖИДИ-ВЕТЕРАНИ В ОБОРОНІ ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Союз ветеранів-жидів у Польщі вислав американському жидівському конґресові свій привіт, у якому висказав радість, що американські жиди цікавляться економічним положенням польських жидів. Але рівночасно у цьому привіті польські ветерани-жиди просять, щоб за протижидівські виступи в Польщі не винити цілого польського народу, бо міліони польського населення добре відносяться до жидів, а також польська конституція ґарантує жидам повні права. Далі у свому письмі польські жиди пишуть, що польська держава повстала як вислід надлюдських зусиль польської армії, в якої рядах брали чинну участь жиди. Справу антисемітизму мусять вирішити самі польські жиди і втручування до цих справ посторонніх чинників справу ще більше заогнить.

НОВИЙ ГОЛОВА „УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ" ЗАКАРПАТТЯ.

УЖГОРОД. — Конґрес „Учительської Громади" Закарпаття, що недавно відбувся в Ужгороді, вибрав головою своєї нової управи о. дир. Августина Волошина, відомого українського просвітянського діяча і патріота на Закарпаттю.

УЖГОРОДСЬКА ҐІМНАЗІЯ В ЖАХЛИВОМУ СТАНІ.

УЖГОРОД. — Комітет батьків ужгородської ґімназії вислав до шкільної влади меморіял про жахливі ґіґієнічні умовини тої ґімназії, в якій учаться 900 учеників. Будинок ґімназії вже неремонтований яких сорок літ. Дерево потріскало, підлога вгинається, вікон не можна відчинити, щоб не повилітали рами, через те страшна задуха. Батьки, занепокоєні здоровлям дітей, звернулися до міністра освіти в Празі, щоб негайно поміг усунути жахливі ґіґієнічні умовини ґімназії.

МУСОЛІНІ ЖУРИТЬСЯ ЕСПАНСЬКОЮ ВІЙНОЮ.

РИМ. — У розмові з чужими кореспондентами Мусоліні сказав, що громадянська війна в Еспанії готова перекинутися на цілу Европу, а також на цілий світ. Колиб цю війну вдалося зльокалізувати, говорив Мусоліні, то Европа зазнала би ще на яких пять, або і десять літ миру. На запити журналістів, котра держава буде першою, що викличе війну, Мусоліні відмовився відповісти, кажучи, що нинішня рівновага потуг є така напружена, що навіть сказане слово може її схвилювати".

ЕСПАНСЬКІ ЧЕРВОНІ ВИМОРДУВАЛИ ПОЛОВИНУ СВЯЩЕНИКІВ.

ВАТИКАН. — За обчисленнями Еспанської Колеґії в Римі, еспанські червоні вимордували біля 40 до 50% усіх еспанських священиків. Число священиків в Еспанії до революції виносило 33,500. З цього червоні вимордували коло 13,400. Решта священиків на території червоних є або в тюрмі, або заховалися перед червоними.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

САЛЯМАНКА (Еспанія). — Полуднева революційна армія під проводом ґен. Ляна майже зовсім окружила важний еспанський порт Малягу, що знаходиться в руках лівих. Наступаючи на цей порт, революціонери здобули багаті маґазини зброї й амуніції. В Мадриді ситуація без більших змін. Міністер летунства і фльоти в лівім еспанськім уряді, Прієто, заявив, що колиб не брак амуніції для їх військ, то вони вже давно зліквідуавлиб армію ґен. Франка. Прієто нарікав на Анґлію і Францію, які відмовилися доставляти їм зброю й амуніцію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПО ПРОМОВІ ГІТЛЄРА

Американські часописи переповнені коментарями двогодинної промови німецького диктатора Адольфа Ґітлера, виголошеної з нагоди чотироліття націстичної влади. Як можна було сподіватися, коментарі ці є дуже ріжнородного змісту. Деякі, як Вестбрук Пеґлер з „Ню Йорк Ворлд-Телеґрем", далі стоять на тім, що Гітлер це божевільна людина, невідповідальний фанатик. А інші, як от Едвин Л. Джеймс чи Фредерік Т. Бірчел з „Ди Ню Йорк Таймс", ставляються до Гітлєра більш холоднокровно, і то тому, що Гітлєр на ділі стоїть сьогодні в Німеччині сильніше, ніж колинебудь передтим, та що Німеччина дійшла за нього до такого політичного авторитету, що дипльоматична сила в Европі зачинає пересуватися з Парижа до Берліна. Завзятий ворог гітлерівського режіму, Вилйєм Філіп Симс, стверджує, що ще не було в історії такої особи, що моглаб так заважувати на долі світу, як на ній тепер заважує Гітлєр. Бо, каже він, від його поведення залежатиме „будучність людської цивілізації", яка вирішиться таки в біжучім році, себто в 1937. На цей рік заповідає Симс якусь военну, страшну заверуху в Европі, або принаймні якийсь катаклізм, подібний до неї. Він стверджує далі, що коли вдалисяб Гітлєрові його комбінації на дипльоматичнім полі, то він зможе навіть вийти з цеї военної катастрофи переможцем. Такого переконання набрав Симс, приглядаючись німецькій армії і її вправам та мілітаризованню цілої німецької нації, вивченої жертвувати все—для армії й вітчини. А Ф. Бірчел стверджує, що хоч Німеччина тріскає під економічними тягарами, то під іншими оглядами вона „надзвичайно сильна". Заходить тепер, каже він, питання, куди вона зверне цю свою силу. „Безробіття в Німеччині цілковито зліквідовано, голодування щезло і є для кожного праця і хліб для всіх", пише Бірчел, але все те осягнено при помочі величезних внутрішніх позичок. Німеччина може виставити тепер величезну армію, чи не найсильнішу в світі, але на її розбудову і збросння видано за останні чотири роки яких 20 біліонів (міліярдів) марок. Значить, є величезні успіхи, але вони носять у собі і зародки упадку, катастрофи. Та Гітлєр вступає в новий чотиролітній період диктатури з тим переконанням, що німецький нарід спосібний на всі можливі дальші посвяти і дасть усе, чого тільки від нього уряд зажадає. Звільнивши німецький нарід з усіх оков, наложених на Німеччину версайським договором, він заявив, що хоче жити в згоді з усіми державами, тільки не з большевиками. Наговорив багато компліментів, звернених у сторону Франції й Анґлії, додавши притім, що Німеччина числить на те, що дістане назад усі кольонії, які їй забрано підчас світової війни. Та наслухавшись того всього, світ далі стоїть перед загадкою, чого властиво Гітлєр хоче, бо він не згадав ні за розвал Совєтів, ні за Україну.

Д-р Остап Грицай.

СТЕФАНИКОВА ЛЮДИНА

Вінком спомину на могилу великого письменника.

IV.

Майстер Іван розпивається безнадійно й руйнує всю свою екзистенцію тому, що його вгортає таємний ляк перед завданням побудувати церкву, — сюжет, безперечно дуже інтересний, але теж із обсягу темного демонізму життя. Проць розпивається з розпуки, що в нього зла язяжінка. Митро, розбішений вічною бідою в хаті, нобиває жінку й докоряє старій матері, що не може вже раз сконати. Такі самі страшні докори чує безталанна Катруся від свойого, в глибинах душі такого люблячого батька. Гриць Летючий топить з біди свою власну дитину й фільософує притім ясно й льоґічно: „Скажу панам, що не було ніякої ради; ані їсти що, ані в хаті затопити, ані віпрати, ані голову змити, ані ніц. Я си кари приймаю, бом завинив тай на шибиницу!" І цілий ряд таких інших рівно невідрадних своєю долею, загнаних у глухий кут життя людей.

До ідеально **свідомого національного колективу** тут ще дуже далеко й тому, що всі ті люди страшно самотні, ще без глибшого зрозуміння для творчого життя в обєднанім гурті національно свідомої громади, і через те у відношенню людини до людини вони тут і там не без жорстокого, сказатиб, демонічного еґоїзму.

Сюди належить нпр. мартирія жінки Тимофія **(„З міста їдучи")**, або малюнок того гоесного суду над злодієм, що на нього зважується Ґеорґій — своєрідний анальоґон до відомого оповідання Франка, малюнок, якого етична суть зясовується всетаки в пропамятних словах: „Мнекому ніколи не варт бути, бо мнекий чоловік нездалий до нічого". Сюди й те еґоїстичне відношення дітей до старих батьків, на яке скарга так болючо тремтить у монольоґу діда в нарисі **„Діти"**, а яке ще яскравіше підкреслене поетом у малюнку горя старих матерей в оповіданнях **„Сама одніська"** та **„Осінь"**.

Певна річ — у ціловиді Стефаникової творчости, особливож у звязку з його фільософією землі та з основною психольоґією його людини як твердої вдачею та **своїм рихтом** захопленої, те все може не простий собі еґоїзм (як нпр. в мужицьких типах Золі або Мопассана, де-де у Бернзона, або в англійської письменниці Мері Веб), а щось багато *глибше*, що всилі порозуміти тільки душа, переповена подихом Стефаникового середовища. Бо і до тої жорстокої безоглядности дітей проти старих батьків є у Стефаника гостро зазначений психічний компонент, коли в монольоґу стуженого за смертю діда в нарисі **„Озимина"** читаємо:

„Я своє вже відбув, я контентний, мині нічо не бракне. Озми собі пушку того духу тай пусти зза стола — я контентний... **Молодий най ґаздує, най він діти до розуму приведе,** він тобі не втече, а хоть він у війні, а ти його не руш! Збирай у яму того, що до ями"...

Я накінець, як мужицький пеан во славу найглибшому джерелу молодої сили — землі: „Земля — читаємо тут — усе молода: вона як дівка: свето є — то вбере си, будний день — то вона по будному вбрана, все дівочит — відколи світа та сонця". Але й такі місця тільки поглиблюють момент оконечної самотности Стефаникової людини, так вражаючо розмальованої у сцені смерти старого Леся **(„Скін")**, в якій прегарно символізується власне те, чого Лесь не зробив во благо громади. („Я помінив купити дзвін, аби по селу вогонь вістив, але роки були ціпко тісні тай я все не вітекав... Мартинові не давали заробленого ячменю, і той ячмінь мини смерть робит"). Або в малюнку чудака Максима в нарисі „З міста їдучи". А старий дід Іван **(„Засідання")** говорить без обиняків:

„Якос я в осени був у місті. Надибає мене Злісний тай каже; ходіт на збір та хоть на старість подивити си, як **мужики до купи єднают си.** Кажу я йому: бігме бих не пішов! Воно добре, що єднают си, бо як то приповідают, що громада великий чоловік, але я не піду. Я, кажу, зріс і посивів, а ще в криміналі години не сидів. А тепер треба мині на старість нечести?"

Це безперечно відгук завуженого на себе, аколективного духа. І поки тільки такі Івани в селі і в народі, то воно не диво, що малюнок мужицької маси у Стефаника такий болючий для читача, як череда заспаних людей, що їх бачиться в гуртовій сцені в нарисі „Май" („ в стоячім сні вони півпритомні і безмежно байдужні"). Але вже в згаданім нарисі „Засідання" стоїть проти реакційних типів бадьорий вільнодумець Петро Антонів, І тут виявляється визвольний дух свідомого колективу в помилуванню баби Романихи. І Проступає так уже в збірці „Камінний хрест" свідомість Стефаникової людини щодо необхідности **гуртового відпору** проти ворожих народові сил. Тавруеться простими, але важкими словами наша панщина в користь чужих, шахрайства жидівсько-панських банків та неграмотність мужика, в боротьбу з якою так чудово йде Стефаникове село, коли його чоловіки сходяться на науку письма під проводом малої Доці **(„Підпис")**. Це — побіч „Засідання" — одно з найкращих, ідеольоґічно найважніших між давнішими оповіданнями Стефаника, таксамо як і його нарис **„Лист"**, в якому запротореций у криміналі Федір нагадує своїй рідні, що він ніякий лайдак, тільки людина, що тримала своє право, та наказує, щоб його діти виховувати на ґаздів. Але такі місця у Стефаника не мають ніде тенденційно-просвітянського характеру. Подих просвіти не відбирає його мужикові стихійної первісности. Він тільки виблагороднює її елементарну силу, спрямовує її до обєднаного змагання в сторону кращого життя, видвиґає живу національну душу з глибів сліпого демонізму існування на ясні простори ширшого, а далі й великого життя. Бо що суворий натуралізм мужицької вдачі, особливож її трівожне обмеження на село та на свій ґрунт, не являвся Стефаникові чимось безумовно додатним, на це доказом те все, що говорить у нарисі **„Такий панок"** „мнекий пан" до мужиків („я хочу, аби ви були **людьми"**). А ще важніше з цього погляду те місце в символічній картині **„Дорога"**, де кажеться:

„Читав їх розпуку і безсилу. По їх чолах копалися рови один коло одного. Губи їх засихали і блідли. Серця заходили жовчю. І після його душі згіркла, як зігнила пшениця... Струїєся"...

Отимто та довга перерва в Стефаниковій творчости, що такою траґічною прірвою зазначилася в часі між його першими збірками і його, на жаль, останньою збіркою **„Земля" (1926 р.)** це всетаки час творчої еволюції. Еволюції в напрямі від Антонів, Проців, Лесів, Митрів і святвечірніх жебраків до людей дужих, але свідомо дужих, і дужих не тільки сліпою могутністю в них, але і змогою доцільного володіння ним.

Бо герої останньої збірки Стефаника — це тіж самі правісні сини своєї землі, ті самі вщерть елементарні єства зі своєю стихійною психікою, зі своїми суперечностями, контрастами і гостростями **(„Діточа пригода". „Пістунка")**, що і його людина раніш. Але село в них розгорнулося в їх очах своїм овидом так широко, погляд їх душ видвигнувся з теміні дотеперішніх прірв так високо, що їх коханка земля являється їм тепер не тільки дрібним вирізком власного ґрунту, а **Рідною Землею в усій маєстатичній величі свойого символу як вітчина, як збірний експонент свідомого** колективу, що не стоять уже сонною масою перед панською палатою; не вдоволяються тільки революційними листами зза ґратів кріміналу; не обмежується лиш на пів-трівожну опозицію проти реакціонера-війта; а бере в руки кріси та йде гинути за святу коханку землю, на якій і польові цвіти моляться малими головками за своїх героїв.

„Послідний раз прийшов Андрій: він був в мене вчений. Тату, каже, ідемо воювати за Україну. За яку Україну? А він підоймив шаблев груду землі тай каже: Оце Україна, а тут — і справив шаблев у груди — отут її кров; землю нашу ідем від ворога відбирати".

І наче своєрідний відгук вдячної землі являється тут те, що психіка мужицької людини саме на овиді великомученицького визвольного страждання за землю досягає у Стефаника своїх гармонійних вершин, вилискує духовим багатством, якого дармо шукати в картинах давніших мужицьких типів нашого великого оповідача. Той старий вовк Максим **(„Сини")** — це людина тверда, як залізо, і свідомий свойого права, як старий лицар. Але сам він, це може перший Стефаниковий герой, що не соромиться і своєї чудово ніжної мягкости. Він має в собі відвагу сказати Богові, що в Бога один Син пішов на жертву, а в нього два. Але той самий Максин виявляє в апострофі до коханок мертвих синів таку тонкість батьківської любови, що слухаєте його слів, як пяніссімів Паґанінової скрипки. А скільки патриційського аристократизму є хочби в його ласкавих словах до своїх коней!

І таксамо захоплюючий погідною гармонією своєї душі та своєї життєвої свідомости є тут і дід Гриць (в нарисі з тимже заголовком), який теж у своїй дужости не соромиться того, що має „доброї ласкавої душі повну пазуху". І він як багач не самотний і не нещасний, як Курочка, а радісний тим, що „погодує цілу Україну". Скрізь отак прояснюються в останній збірці Стефаника темряви демонічного, **тільки** дикого й **тільки** елементарного. І скрізь тут стихія великої обнови душ в напрямі чистої, сяєвом визвольної думки преображеної людскости, що захоплює собою тут і жіночі постаті, видвигаючи на овид життя таку геройку, як Марія.

Отимто й невіджалувана воно ніколи втрата те, що упродовж цілого десятиліття після появи збірки „Земля" наш письменник не подарував нам уже зі скарбів своєї творчої душі нічого, хоч більша річ у дусі того напряму, що так прегарно зазначився в „Землі", булаб щойно справжнім завершенням цієї дотеперішньої творчости Стефаника.

Бож українська земля саме в той час страждала у вогнях і крові, як ніколи, і стільки молодих і наймолодших Андріїв двигалось усе наново, в пориві нового чину, на ворога...

Але Стефаник замовк, і більш уже не озвався.

(Кінець).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 7-го лютогоа зараз по Сл. Божій, в гали церковній при вул. Райс і Оклей. Просимо всіх своїх членів прийти на збори, бо буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Просимо членів вирівняти свої довги. — Петро Сачавський, предс.; Мих. Семків, кас.; Василь Пилипів, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах уряд і ухвали товариства на 1937 рік зістали ті самі, що були минулого року. Ухвалено з каси Тов. $10 до рідного краю через Обєднання: пять долярів на Рідну Школу і пять долярів на українських інвалідів. На наступних звичайних зборах нашого товариства, дня 7-го лютого 1937, буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Обовязком кожного нашого члена є явитись на цих зборах в годині 1-шій пополудні, в гали церковній, 1944 Ірі вул. — Лука Кучир, предс.; Н. Николишин, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні зборе відбудуться в неділю, 7. лютого, точно в годині 2-гій пополудні, під ч. 723 Карсон ул. С. С. Просимо всіх членів і членниць прийти означений час, бо є важні справи до полагодження. На зборах буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Кождий член повинен привести бодай одного нового члена. — Іван Войтович, предс.; Дмитро Василик, секр.-кас.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Подаємо до відома всім членам відділу 288, що на річних зборах 17. січня 1937 вибрали такий уряд: Теодор Данилюк, предс.; Тарас Завацький, заст.; Михайло Брус, кас.; Іван Малицький, секр.; Олекса Періг, Дмитро Мущастий, Ілля Мадрига, контрольори; Василь Гонтарик, Трофим Антоник, доз. хорих; Михайло Ґреґорак, дверник. Кожний позамісцевий член мусить платити місячні вкладки на час, не пізніше як 15 кожного місяця гроші мусять бути в секретаря, бо в противнім разі члени будуть суспендовані. Всі члени поза зборами мають відноситися на адресу: John Malitzki, 1504 E. 7th St., Betlehem, Pa. Збори будуть відбуватися в кожну третю неділю в місяці в Українській Гали, 3-та і Карбон ул.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Збори Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 254, відбудуться в неділю, 7-го лютого, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 4950 С. Павліна вул. Просимо всіх членів і урядників прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. — Андрій Фоца, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 6-го лютого, в годині 8-мій ввечір, в Нар. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато важних справ до полагодження. На тих зборах відбудеться також вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. — Семен Кучма, секр.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(117)

Але, Боже великий! Ти дав крім любови — гнів. Планета тремтить перед гнівом твоїм! Ти створив вулькани й буревії. Ти дав сонцю страшні плями, страшніші від вогню. Володько вжче вступив за межу раю на землі, вкриту тернями, камінюками й чортами. Велика сталася подія. Родився ще один мужчина, а на його устах, в гостроті синіх очей, на білому, рівному чолі ліг знак тих, що бажають боротьби й перемоги. Зо всіма тернями, зо всіма камінюками, зо всіма чортами — боротьби.

Матвій не чекав так скоро побачити Володька. Дні і ночі проводить у полі. Усією своєю душею ненавидить „їх". Не бажає „їх" бачити. Він бореться собі далі, мов медвідь, зо всіма перешкодами, але з ними нема сели. Тому, мов звір, що не здолає перемогти чогось, чуттям своїм береже себе й оминає небезпеку.

З Володьком приїхали обидва козаки. Вони мали залишитися у селі в свому обозі, але той, чорти знають, куди потягнувся далі.

Матвій побачив Володька.
— Аа! Дивись... Так ти вже?...
— Вже тату!... Але... — і пояснює. Чоло Матвія наповзає на очі. — Так до „предсідателя" їх. Хай шукає когось, хто їх повезе далі. А деж Титко?

— Втік, халера. Тільки припер до дому, навіть на двір не заїхав, увігнався до хати, вхопив кислого огірка, лобок хліба і гайда в поле... Хто знає, в яких хащавинах він „возить копи"...

— Еее, Титко!... Шворнем такого не прикрутиш, не поїдеш. Теж кусок видався... А?...

— Був у нього — перебиває Володько, знаючи, що батько має на думці „предсідателя".

— Ну і що?...

— Каже і Богом клянеться: нема нікого. Ціле село в „наряді".

— В „наряді"?... По лісах. А половина: вози поломані, коні скалічені. Бачив нашого Шпака? Вічний каліка. А був кінь...

А козаки налягають, щоб везти їх далі. Володько цілий день не їв. Матвій поміркував, натягнув „куцана" та чоботи. — Сиди дома ти. Я ще поїду... Подивлюся на „них"...

Не випрягаючи зі шлий коней, Матвій поїхав далі. Володькові протести зайві. Матвій ще є все таки Матвій.

Володько лишається дома. Хвилина тиші і спокою. Мати ходить у поле. Хведот пасе, що там лишилося. Василинка на городі, Катерина, як дівка, співає пісні, жне... Обози переїхали і потяглися десь туди д' заходу. По стернях стоять й чорніють копи. Овес чекає косаря.

Матвій три дні барився, а гадав відвезе дванацять верстов до Антоновець і вернеться.

В Антонівцях скинув козаків. По дорозі назад зустріли інші. Всілися і хоч-не-хоч, а до Обич відвезти мусів. З Обич їхав шляхом. Перед Жолобками нова банда: — Стой! Паварачівай, старік!... Нам севодня в Шумске бить нада!...

— Такі ось каналії землю нашу обсіли. Питаю, звідки. С Тамбовскай. Бач. Наперло зо всіх кінців. Гаддя не народ!... — говорить повільно, але твердо Матвій. Сонце засмалило його чоло, щоки опали, барва очей згусла...

При вечері Матвій увесь час сидить мовчки. Володько спостерігає батька і намагається вгадати його думки. І аж в кінці вечері несподівано звертається до сина і заявляє: — Нічого не пошкодую, щоб ти став грамотним!

І більш нічого. Знов мовчить і знов думає. Але Володько вже розуміє батька. Пощо слова. Думка і чин. Ось дві передумови для людей, що творять будучність. Володько це чудово розуміє. Це не викрики, це не маячення, це не легковажність. Розум, праця, віра! — Слова, які вщерть налиті живою кровю, надихані живою душею.

Матвій іде відпочивати. Як звичайно, спить він у клуні. Між своїми снопами, між своїм знаряддям. Запах зерна свобідно вливається в його широкі втомлені груди. Так само, як і колись, кладе на груди знак хреста, так само просить ангела-хоронителя заняти коло нього місце і бути йому охороною в часі ночі. Душа його спокійна. Вона певна, що минулий день, як і всі попередні, був днем, що творить одну сходину до того незнаного і разом знаного кінця. Вона сходить догори. Їй розгортається небо... Вона бачить багато зі своєї висоти. Мир великий робить щоденну свою дорогу в хаотичному ладі, подібний на страшну музику. І в нім іде Матвій такий саме, як і все, що його отолує.

Володько працює в полі. Разом з батьком він вимахує тяжечими батьківськими граблями. Ані його руки, ані плечі не набрали ще необхідної сили та пружности, але він не бажає виявити втоми чи безсилля. Розмашно, рівно, помах за помахом, згортає він великі стебла вівса. Довгий, рівний покіс лишається за ним рівнобіжно до двох довгих слідів, витоптаних його ногами. Ш-ш-іїі, Ш-ш-іїі. Батько з переду, син за ним. Від покосів пружно відбризкують коники-стрибунці. Зграя куріпок довго чаїлася, щоби пересидіти небезпеку. Але бажання марні. Ритмічно і неухильно наближається небезпека. Фр-р-р-р! Всі, як одна, зриваються і летять туди десь у Мозолянку. Ніхто на них не зважає. Косарі рівно виводять свої покоси від межі до межі. Зупиняються, гострять коси, втирають долонею на чолі піт і йдуть далі. Нема спину. Треба зібрати засіяне зерно, що ось виросло, вкрило собою землю, а тепер проситься до клуні.

Через пару днів приходить Настя з Катериною. Вяжуть і складають у півкопи. Володько возить снопи до клуні. Розпустив довжелезного драбиняка і тягне до дому по кілька кіп нараз.

Смажить сонце. На коні падають ґедзи. Піт заливає очі.

Дорогою сунеться возик, запряжений двома препоганими конятами. На возику розчуханий дядько. Сидить на голій дошці, а ноги звісив на стильвагу. За його плечима, опершись на рушницю, сидить на полудрабку большевик.

— Вйо! Но! — гукає що хвилі дядько і ґаздилить пужалнякою по сухих ребрах конят. Але ті мало звертають уваги на таку поведінку. Суняться собі помаленьки, ледь переступаючи зноги на ногу.

Дядько підїжджає до Матвієвого хутора. Саме в той мент Володько везе хуру снопів і наміряється віхати просто в клуню на тік. — Стой! — чує Володько. Це кричить большевик, але Володько не має часу зупинятися. Не звертаючи на большевика уваги, він вїжджає на тік, бере довгі вила і закидає на озеред снопи. Там сидить Катерина, що ті снопи рівняє.

По хвилі входить до клуні большевик. — Ти что?... Не слишал меня?... — говорить він.

— А хіба що?... — відповідає Володько і дивиться в сторч тій людині. Дивне сотворіння. Його обличчя нагадує тахлю вікна, до якої роками не торкалась ганчірка господині. Безліч більшого й меншого ластовиння. Бородавки. Здовж і поперек, ніби залізнича сітка мапи, поплутані зморщки. Очі, мов розлючені звірки, бігають під настовбурченими, подібними на вінники бровами.

— Как що? Повезьош меня до Кременца.

На Володька нападає такеж зухвальство.

— Навряд, — каже він. — У нас є сільська рада і є її голова. Потребуєте підводи, йдіть до голови, а той буде знати, що робити...

Але „товарищ" сердиться. Нечувана річ.

(Дальше буде).

З НОВИХ КНИЖОК

„ДАЛЕКИЙ СХІД".

(Збірник, присвячений справам українського Далекого Сходу. Видання Ради Української Національної Кольонії у Маньджу-Ді-Го. 1936 р. Новоторгова 9, Харбін, Маньджу-Ді-Го).

Українська Національна кольонія у Маньджу-Ді-Го видала 4 жовтня 1936 року в кількости 350 примірників збірник „Далекий Схід". Мету й завдання збірника подано на першій сторінці в статті „Від редакції: „Українське питання на далекому Сході чим далі, тим виразніш зазначується в комплексі далеко-східних подій, як чинник поважніщого значіння. А чи хоч приблизно уявляють собі українці в Европі й Америці, що то є ота українська далеко-східня екзотика? Чи мають матеріял, щоб, хоч приблизно, уявити собі сучасний стан Далекого Сходу і тих подій, що приковують до себе увагу цілого світу?

„Мешкаючи, так би мовити, в самому джерелі далеко-східніх подій, вважаємо за свій обовязок поширити відомости про Далекий Схід взагалі, а про український Далекий Схід зокрема, серед українців цілого світу.

„Цим збірником розпочинаємо працю і ставимо перед собою такі завдання: Дати в перекладах твори найвидатніших східних письменників та поетів, умістити низку дописів про східню культуру: шкільництво, релігія, індустрія, то що, всебічно освітити життя української далеко-східньої кольонії, врешті, давати огляд політичних подій, що мають тут місце.

„Збірник не знаходиться під впливом жадної політичної партії чи окремих кол, а видається засобами та силами зорганізованої Української Національної кольонії у Маньджу-Ді-Го".

Збірник розпочинається ніпонськими й хінськими віршами, які переклав М. Б. Далі йдуть цікаві ніпонські й хінські оповідання в перекладі Ф. Даниленка і Д. Б. В розділі 8-му подано Д. В. цікаві „Нариси ніпонського побуту" про весільні звичаї і ніпонське помешкання. 9-тий розділ містить цікаву статтю Д. В. „Народня освіта в Ніпоні", в якій автор знайомить нас з підставами ніпонської шкільної освіти, з типами шкіл, з дисциплінами, які викладаються в ніпонських школах. Ми довідуємося, що ніпонці уважають, що освіта потрібна не для окремої людини, а для держави і що головним завданням освіти й виховання є створити моральну людину повну національних чеснот та розвинення здібностей, необхідних для життя. Як наслідок цього погляду, шкільна освіта знаходиться виключно в руках держави, програми навчання пересякнуті національними ідеями, що дає пізніше урядові монолітну, слухняну масу людей, однаково думаючу, почуваючу й ділаючу. Ми довідуємося, що ніпонський учень має на рік лише 100 днів вільних а 265 днів науки. Цікавий правильник для учнів і, взагалі, ціла стаття цікава. Автор обіцяє в другій книжці збірника продовжити свою цікаву працю оглядом внутрішнього життя ніпонської школи.

Не менше цікаві й дві статті В. Одинця: „Хіни чи Китай" та „Сучасне Сходознавство".

В статті „Хіни чи Китай" говориться про походження цих двох назв та про те, котру з них потрібно уживати.

Стаття „Сучасне Сходознавство" являється першою з низки стать намічених автором, і дає загальні відомости про науку Сходознавства. Сучасне Сходознавство студіює економіку, соціяльне й політичне життя народів Сходу. Існують спеціяльні школи, організації й товариства Сходознавства у всіх європейських та азійських країнах. Автор подає головніші з них. В совєтській Україні існує 1) Всеукраїнська Асоціяція Сходознавства у Харкові, яка видає свій орган „Східній Світ", та 2) Історико-фільольогічний відділ У.А.Н. у Києві, який також видає збірник, присвячений справам Сходу.

Дві статті присвячені справам властиво українським, а це — „Українці в Маньджу-Ді-Го" І. Шлендика і „1917—1920" М. Коблянського.

Д-р І. Шлендик у своїй статті „Українці в Маньджу-Ді-Го" подає відомости про кількість населення Маньджу-Ді-Го, вимінюючи кожду окрему національність. В Харбіні є щонайменьше 15,000 українців, а в цілій маньджурській імперії у країнців жиє приблизно 40—45 тисяч. Більшість з них прибули в кінці минулого століття. Дуже велика частина з них має власну землю й будинки. Значно численніша друга частина працює як службовці ріжних комерційних та промислових підприємств, закордонних контор, фірм, банків і т. і. До них належать власники невеликих крамниць, продавці в склепах, техніки, механіки і т. і. Світова економічна кріза відбилася й на добробуті українців: багато з них стратило посади, багато перемінило професію, багато залишилось без роботи. „Всеж, будучи в Харбіні „у себе дома", ці люди дають собі раду й тим чи іншим способом потрібний для прожиття мінімум добувають". В іншому положенні знаходяться ті українці, що прибули до Маньджурії після остаточного захоплення влади большевиками на Далекому Сході, а також ті, що, рятуючи своє життя від голодової смерти і Г.П.У., нині тікають з СССР. Це переважно сільський пролетаріят, який звик до хліборобської праці і який радо взявсь знову за працю. Ці люди бідують, перебиваючись фізичною працею з дня на день.

„Становище українців у Маньджу-Ді-Го ріжниться від становище українців у Канаді чи деінде. В Канаді українцям треба було пристосуватися до порядків та людей, що значно ріжнилися культурою й стояли вище них; в Маньджу-Ді-Го перші українці самі були „культуртреґерами", а це дуже впливає як на психіку, так і на відношення між народами". І всеж громадянське становище та значіння українців у Маньджу-Ді-Го просто мізерне, порівнюючи з тим, яким воно повинно бути, коли прийняти під увагу вище сказане. Причина полягає в тому, що як і при бувшому царському уряді, так і при господарюванню большевиків на Хінсько-Східній залізниці, а тимсамим і в цілому краю, аж до створення маньджурської імперії, осягнути керуюче становище зпоміж українців міг лише той, хто цілком досконало зрусифікувався та самовіддано служив російським інтересам будь то білим чи червоним. Завдяки такому характеристичному для Росії режимові українці по походженню не ризикували звати себе українцями та обстоювати свою національну окремішність. „Не ризикували тому, що то означало не лише страту посади, але погрожувало й багато гіршими наслідками". Таке положення трималося до створення молодої маньджурської держави, але за той час уже страчені були всі позиції. І всеж як тільки зявилася можливість, свідомі українці прийнялися за пробудження національної свідомости і розпочали боротьбу за те становище у Маньджу-Ді-Го, на яке українці мають право.

Дуже цікаву й мало знану сторінку з недавнього нашого визвольного руху подає М. Коблянський, у своїй статті „1917—1920".

З вибухом російської революції відразу почався український національний рух на Далекому Сході, який був для всіх дійсною несподіванкою. Зразу створилася обласна, а потім і окружна Рада. Почала формуватися українська національна армія. Все це творилося стихійно без жадного пляну. 11—14 червня 1917 р. відбувся „Перший Спільний Зїзд Діячів Громадянства Далекого Сходу" в місті Микольськ-Усурійському. Зїзд відбувся на Приморщині, де українців біля 80%. Зїзд міг опертися на поважну військову силу, але Зїзд Громадянства, як і взагалі українці Далекого Сходу за всю революцію ніде не зробили спроби перебрати владу до своїх рук. Друга хиба всього українського руху Далекого Сходу — це масове прагнення їхати в Україну. Відїздили. Випродували. Руйнували господарки. Їхали в Україну воювати за її волю. „Святе безглуздя... Безглуздя тому, що остаточно треба позбутися розуму, щоб думати, що якийсь полк може продертися через всю гущавину ворогів, які знаходяться між Україною та Сибіром в числі не одної тисячі верстов. Святе — бо воно виходило з святого прагнення за волю України". І відїздили українські полки з Владивостока, Чити, Харбіна й інших міст, але що з ними сталося — невідомо. „Була весна національного відродження, — закінчує автор, — було велике національне піднесення. Було прагнення офірувати себе. І все це перевелось нанівець".

Мовби відгуком на „1917—1920", являється стаття „Вимоги часу" про пекучі завдання української еміґрації на Далекому Сході.

Збірник цікавий і було би бажане, щоб редакція „Далекого Сходу" продовжила свою, так добре започатковану, працю.

Підполк. І. Л. Морей де Моран.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Виступ хору в норвезькій церкві.

„Помолімся Богові за Україну, щоб вона скорше відзискала свою незалежність" — так сказав у своїй промові яким 500 зібраним Ілля Рассмусен, пастор норвезької лютеранської церкви в Міннеаполіс, дня 17. січня б. р., зворушений до глибини серця милозвучним співом хору місцевої укр. прав. церкви, під проводом знаменитого диригента о. прот. Корсуновського, та під впливом незвичайно річевої доповіди про Україну, котру виголосив проф. О. Грановський. Виступ хору й промова д-ра Грановського були справжнім успіхом в поширенні української культури, краси й штуки. Коли співав український хор, а мельодійні його звуки розносилися в високій готицькій церкві, то здавалося, що це співає не громадський хор, зложений з робітників і тутешньої молоді, а що співають якісь мистці, професіональні співаки. Здавалося, що хором диригував сам Кошиць; але це був тільки бувший співак Кошицевого хору та учень геніяльного композитора — о. П. Корсуновський.

Нічого дивного, що всі присутні вислухали співу й промови про наш край з незвичайним захопленням і зацікавленням.

Концерт складався з трьох частей. В першу часть входили пісні церковні, співані по українськи, як: „Слава", „Пісня Херувимська", „Тобі співаємо", „Благословен, хто йде в імя Господнє" й інші. Потім промовляв д-р Грановський. В близько годинній промові змалював він геройську історію українського народу, його змагання для загального культурного життя в світі, особливо через його боротьбу з варварством Росії. Навязав наші народні змагання до змагань шведського народу, що разом з Мазепою старалися стримати навалу московського імперіялізму й т. д.

Опісля відомий молодий скрипак Іванко Деніс чудово відограв кілька добірних мельодій, а накінець хор дальше співав „Почаївську Божу Матір", „На йорданській річці", „Ой рано, рано" і т. д. Муму ще раз підчеркнути, що пісні під орудою геніяльного диригента випали напричуд гарно — і виграли симпатії культурних людей для українського імени і взагалі для української справи. Це підчеркнув у своїй промові-подяці д-р І. Рассмусен, котрий відчув красу українського духа, української душі, й пісні, дорожив українською культурою та болів над гіркою долею українського народу. Пізнати було справжніх культурних людей і побожних християн, що постановили і молитися за український народ.

В кілька днів по виступі наспів до укр. прав. церкви дуже гарний лист, від норвезької церкви з подякою за такий гарний виступ з „чудовими піснями України".

Треба додати, що це лиш опис одного виступу. Подібних виступів було багато. Важніші з них були в університеті, а теж у масонів, де промовляв про Україну американець Л. Метсон. Д-рові Грановському, диригентові о. Корсуновському, молодому Денисові і всім хористам належиться призняння за таку корисну працю для поширення доброго імени України.

Ф. Луців.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 5-го січня 1937 р. померла в 38 році життя ВІКТОРІЯ БАРАН, членкиня від. 303 У. Н. Союзу в Деррі, Па. Покійна лишила мужа й 11 дітей. На похороні покійної було багато членкиць Сестрицтва, від. 303 У. Н. Союзу. В. І. П.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГОЛІЙОК, МАСС. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 52, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться 7-го лютого, точно в годині 1:30 пополудні, в Турн Голл, Савт Брідж ул. Обовязком кожного члена є бути приявним, тому, що маємо вибрати делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. — Стефан Клемик, голова; Ілько Процишин, скарб.; Ілля Ваврищин, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє, що на річних зборах 1-го січня контр. комісія здала рахунки за цілий рік по чім вибрано такий уряд на 1937 рік: Теодор Стець, предс.; Антін Боньчак, кас.; Андрій Боньчак, фін. секр.; Михайло Шайняк, Іван Якубовський, котрольори. Повідомляємо також, що місячні збори відбудуться дня 7-го лютого, на котрих будемо збирате місячні вкладки, як також буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. — Т. Стеців, предс.; Ант. Боньчак, кав.; Андрій Боньчак, секр. R. F. D. Box 106, Pottsville, Pa.

БОФАЛО, Н. Й. Тов. Український Сокіл, від. 304, повідомляє своїх членів, що на 1937 рік вибрано такий уряд: Ілля Вах, предс.; Іван Котелець, заст.; Андрій Грубяк, кас.; Мих. Ґаравуз, заст.; Іван Ґрубяк, тов. секр.; Дмитро Вернеївський, заст.; С. Ваврів, Союзовий секр.; Яків Процишин, заст.; Іван Швець, Т. Шафран, контрольори; Стефан Лещешин, поліцай; Михайло Костецький, капітан. Збори Товариства будуть відбуватися в 1937 році в першу суботу по першім, в годині 7:30 ввечір. — Уряд.

РОЗФОРД, О. Бр. св. Михаїла, від. 235, повідомляє своїх членів, що вибрано такий уряд на 1937 рік: Юрко андриц, предс.; Андрій Теплий, кас.; Н. Проць, секр.; В. Холявка, Мих. Денко і Мих. Теплий, контрольори. Наступні місячні збори відбудуться в неділю, 7-го лютого, в годині 2-гій пополудні, в гали У. Н. Дому. На тих зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу, тому кожний член повинен прийти на збори. — Н. Проць, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Дарахівщина, від. 275. повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 6. лютого [illegible] церковній при Сусекс і Ґрін ул. Також подаємо до відома, що уряд на 1937 рік зістав вибраний такий: Мих. Ґречин, предс.; ван Сосульський, фін. секр.; Нестор Манопек, кас.; Софрон Рибак, рек. секр.; Мих. Іванчук і М. Мельниченко, контр. комісія. Надзирателів хорих назначують урядники, як було попередно. — С. Рибак, рек. секр.

— Вчора я пекла ці тісточка зовсім на основі нового припису.
— Я так і думав.
— Чому?
— А так, бо я дістав по них зовсім нового болю жолудка.

Д-р Кость Левицький.

Д-р Степан Федак

(Товариський спомин).

Добрі товариші, щирі, сердечні і незабутні виходять звичайно зі школи, нижчої або вищої, де вони разом у перших роках молодости вчаться, постійно сходяться, разом думають, журяться і веселяться та й виростають у характери людей, що як тоді оформляться, так опісля виказуються на своїх місцях — громадянських становищах.

Тому отсі живі, щирі і сердечні переживання молодости найцікавіші, бо вони звязують молодих людей зі собою найближче — не тільки споминами, але й спільною працею, ідеольогічними думками і дружніми змаганнями життя на довгі роки...

До таких товаришів від юних літ (від 1878 року), найближчих моїм почуванням молодечої душі, належали товариші студенти: Андрій Чайковський і Степан Федак. Андрій Чайковський був незаможний і рятувався писаркою у „Просвіті", а Степан Федак виєднав був собі також місце писаря в суді при помочі свого свояка Мартиновича, щоб удержати не тільки себе, але й свою матір-удовицю, яку він незвичайно любив і поважав, як також свою молодшу рідню. А я мав ощадне удержання від моїх родичів.

Товариш Андрій Чайковський мешкав як студент прав у Львові зі мною разом у малій кімнатці на третьому поверсі при вул. Вірменській і ми оба вчилися до правничих іспитів; ми переорганізували студентське товариство „Дружний Лихвар" на „Академічне Братство", ми творили „Кружок Правників" і плянували нашу громадянську роботу, щоб її розбудовувати, не разорити, а поширювати й поглиблювати те, що зробили старші громадяни, що були перед нами...

По скінченні прав перенісся Андрій Чайковський до Бережан, а Степан Федак залишився у Львові, і ми оба тут жили з собою в найближчих відносинах.

Товариш Степан Федак, як був іще в гімназії у Львові, удержувався у бурсі Ставропигійського Інституту, під дирекцією Венедикта Площанського, редактора русофільського „Слова". Яке там було виховання бурсаків, можна собі представити. Але проте ученик Степан Федак займався разом з товаришами Стефаном Смаль-Стоцьким і Володимиром Коцовським видаванням Рускої Письменности під фірмою професора о. Гната Онишкевича.

Товариш Степан Федак дуже любив спів і музику і тому заходився, щоби й мене приєднати до співацького Товариства „Лютня", що формувалось тоді у Львові як опозиція проти загального Товариства Музичного, що було під проводом професора Мікульового. В „Лютні" співали поляки й українці, як Цетвінський, Ардан, Стотанчик, Шухевич, Мишуга, Вахнянин, о. Стрийський, Федак та інші. Пізніше оснувалося наше співацьке Товариство „Львівський Боян" і тоді українці перейшли до нього товариства.

А я приєднував товариша Степана Федака, щоб він приступив до наших українських товариств: культурних, просвітних та економічних. Звідси, зі спільної захоти, вийшла його діяльність у „Народній Торговлі", при оснуванні „Дністра", Краєвого Союзу Кредитового, Української Щадниці, Земельного Банку Гипотечного й інших установ — з винятком політичних, бо до політики він не почував спосібности і не хотів нею займатись.

У всякій громадянській роботі, до котрої він взявся, як і в своїй становій адвокатській праці, був він усе живий, пильний і дбайливий та своєю працею і чесното здобув собі імя поважного і дуже визначного українського громадянина.

В часі світової війни лишився Федак у Львові та обороняв українські установи перед російською владою. За це потім вивезла його отся влада як закладника міста Львова до Києва і там його інтерновано до 1917 року.

В дні 1. листопаду 1918 року став д-р Степан Федак як голова харчевого уряду секретарем справ апровізації у першому державному секретаріяті у Львові.

Опісля під польською владою обняв він Горожанський Комітет у свої руки, що в тому часі був майже одинокою установою у нас, яка заступала українських громадян і ратувала їх у повоєнному лихоліттю, і то не тільки тих, що були в краю, але й тих, що перебували за кордоном й не могли вернутись до краю. І тої добродійної руки я сам також зазнавав у часі мого побуту у Відні у повоєнному часі від товариша д-ра Степана Федака.

Далі став він основником нашої становної адвокатської організації: Союзу Українських Адвокатів у Львові і першим його головою.

Вкінці був він оборонцем та опікуном політичних вязнів, що збирав для них колеґії оборонців, як також жертви в краю і за кордону на злагодження недолі зраненого патріотизму. Та які терпіння перебував він по засуді рідної дитини?... Журба про найближчу родину і про рідний нарід — це були його думки і змагання... Того всього у журбі було багато, може й забагато. Як то кажуть: Пан Біг дав тай ще завдав...

Федак нікому не відмовляв помочі, як сили його вистарчали; він не зражався ані супротивностями сильних, ані невдячністю чи підозрінням завистників...

Сповнив чашу життя в гаразді і в горю рідного народу та чесно заслужив собі добру і вдячну память на вічні часи. — („Діло").

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Відділ 47 ім. Ольги Басараб, повідомляє всіх членкць і членів, що звичайні збори відбудуться 7-го лютого, точно в годині 2-гій пополудні. Буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Обовязком кожного члена є прийти на ці збори. Також буде докінчення тих важних справ, які не докінчено на річних зборах. — Уряд відділу.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 7-го лютого, в годині 2-гій пополудні, в У. Н. Дому, 4-та і Ворт ул. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження: Довгуючі члени принесіть свій ярозмет, а котрей член ще не виміняв своєї грамоти, то прошу принести до зміни. На цих зборах буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу, отже приходіть усі як один, щоб потім не говорили, що делегат неправний, бо не було відповідного числа членів. — П. Гливяк, предс.; І. Мехальцевих, кас.; П. Огар, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. На річнех зборах Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 216, що відбулися 15. грудня, вибрано такий уряд на 1937 рік: Параскевія Мацях, предс.; Анна Грабінська, заст.; Анастасія Синицька, фін. секр.; Анна Олещук, рек. секр.; Антоніна Сосновська, кас.; Анна Синечка, заст.; Юлія Метшінська, Олена Міськевич, контр. комісія; Марія Борис, Катерина Шемердяк, Анна Стефанюк, надз. хорих; Олена Гавришків до прапора; Текля Станькевич, дверничка. Просимо всіх членкць приходити на місячні збори, котрі будуть відбуватися точно в годені 2-гій пополудні. — Анастасія Синіцька, секр.

МАРА З РІО

Комісар поліції глипнув на годинник. Ще пять мінут до кінця дижуру. Вибила третя година по півночі.

Раптом відчинилися двері навстіж. Вихор змів жмут паперів з бюрка і вони закружляли в повітрі. Комісар скочив на рівні ноги.

Якийсь пан став у дверях. З мертвецьки блідим, викривленим від жаху обличчям, з блеском божевілля в очах. Непорушно вдивлявся в пітьму позад себе. Простогнав:

„Там . . . там . . ." і показав у пітьму. Його рука тремтіла.

Комісар глипнув на двір. Над містом ревів гураган і під його натиском немов гнулися й присідали обриси домів. В долині невиразно полискувало море.

Незнайомий опустив руку. Його чоло блищало від поту. Комісар змірив його очима. Незнайомий виглядав на сорок літ. Присадкувата постать, біляве волосся. — Це буде моряк — подумав комісар, — моряк з чужинецького корабля.

Незнайомий усе ще вдивлявся в пітьму.

— Що сталося? — спитав комісар службовим тоном.

— Мара, страшна мара! . . . — прошептав незнайомий.

— Він не виглядає на боягуза — подумав собі комісар і сказав голосно: — Сідайте й оповідайте!

Незнайомий присунув крісло до бюрка, комісар узяв перо — списувати протокол. Незнайомий усе ще боязко поглипував на двері.

— Чи не ліпше замкнути? — спитав він.

Нащо? — засміявся комісар. — Невже боїтеся?

— Боюся . . . — промимрив незнайомий. — Я знаю цілий світ, я пережив усячину, але такого ще ні.

— Оповідайте нарешті доладу, що і як! — підбадьорив його комісар.

Незнайомий мовчав:

— Я . . .

В тій же хвилині двері знову відчинилися, з грюкотом і нагло, немов у них ударив грім.

Комісар і незнайомий зірвалися з місць. Напроти них, крізь отворені двері, чорніла темрява, ніч. Не було видно нікого. Нічого.

— Хто там? — крикнув комісар і відсунув безпечник револьверу. Незнайомий утік зперед бюрка й стояв, мертвецьки блідий коло нього.

Комісар пустився йти до дверей. Та по двох кроках станув, як укопаний. В повітрі перед дверми щось замаячило. Щось хиталося й виґиналося. Щось, немов вуж, а всеж не вуж. — Привид, чи що? — подумав комісар. — А може я здурів?

Воно виглядало наче велитенська мацка поліпа і — комісарові стануло волосся дубом — держало долішнім кінцем якогось чоловіка. Піднесло його догори, тріснуло ним знову до вулиці, волікло по болоті. І ось рантом піднесло свою жертву догори. Звідтам пронісся слабий оклик:

— Рятуйте!

— Стій! — ревнув комісар. Його обличчя зблідло, аж постаріло. Та рука з бравнінгом випростувалася — туди, де була мара. Гримнув стріл. Один . . . другий . . . третій . . .

— Осьтам — ось! — хлипав незнайомий і впялив очі в щось, похоже на передпотопову потвору. Воно зникло в пітьмі.

Тремтючими пальцями засунув комісар нові набої в пістолю. Знову вистрілив раз за разом усі. Тоді оглянувся. Незнайомий стояв коло нього — дрижав, як осиковий лист.

— Що це було? — крикнув комісар.

— Той чоловік ще жив! — прошепотів незнайомий. — Я йшов вулицею на свій корабель. Нараз злетів якийсь чоловік десь з повітря. Борикався з велитенським вужем, як божевільний. Стогнав: рятуйте мене, рятуйте! Вимахував ножем довкруги себе. Та потвора не пускала його. Я скочив на поміч. Але я не міг нічого вдіяти. Потвора була скоріша, не пустила добичі. Нараз щось дуже зашуміло вгорі наді мною . . . Кинулося й на мене зі скорістю вихру. Вже мало й мене зловити, та я втік сюди.

* * *

Під звітом комісаря на другий день рано директор поліції додав доповнення:

Двацять кільометрів від Ріо знайшли бальон. В його причальній линві висіло тіло летуна. Він ще держав у руці ніж, правдоподібно хотів перерізати петлю, що якось зашморгнулася довкруги його тіла. Але линви його задушили, як вихор кидав бальоном".

(З німецького).

Календар ПРОСВІТИ

ЗМІСТ:

Календарна Частина: Церковний календар, Астрономічний, Скорочений, Постійний, Господарський, Ловецький, Грибовий; Записник; Здогадний характер року; Таблиця обчислення відсотків; Поазбучний спис старих словянських імен; Міри і вага, і т. д.

Література й Наука: Найбільший подвижник Галицької Держави; Марія (Стефаника); Як почалася революція в 1917 році в Росії; Перші дні революції в Києві; Українство в Туркестані; Русалка Дністрова; Бойківщина; Вишивки; Народня традиція в церквах і хатах; Ювилей телефону; Людина з фахом; Спорт, і т. д.

Освіта й Виховання: „Просвіта" — колись і тепер; Іван Франко в Романові; Зразкове село; „Просвіта" на Закарпатті; Нові почесні члени Т-ва „Просвіта".

Порадник: Бережім здоровля наших дітей; Часник — лік на рака; Умові недуги; Ветеринарний порадник; Сторінка для господинь; Маєткові й податкові інформації, і т. д.

Ціна Календаря „Просвіти" — 60 ц.

"SVOBODA,"
83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

НОВІ ДИТЯЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ПЄСИ

Св. Миколай на селі в трох відслонах, 10 осіб і гурт	10 ц.
В ніч під св. Миколая, в одній дії, Ф. Коковського, 6 осіб	10 ц.
В ніч св. Миколая, А. Лотоцькоого, 3 картини, 18 осіб	25 ц.
Гостина св. Миколая, В. Хроновича, 3 особи	10 ц.
Святий Миколай, М. Пеленської, 3 дії, 14 осіб	15 ц.
Різдвяна казка, дві картини, з партитурою	20 ц.
Український Вертеп, І. Габрусевича, з партитурою, 6 осіб і пастушки	15 ц.
З Колядою. Вертеп для школярів, 10 осіб і гурт	20 ц.
Вертеп, різдвяна картина, І. Блажкевичевої, 13 осіб	20 ц.
Різдвяний дарунок, одна дія, 9 осіб	10 ц
Свята гостина, М. Курцеби, дві відслони, 13 осіб, 20 ц. Окрема партитура	40 ц.
Три Свято-Миколаївські Вистави: 1) Св. Миколай межи школярами, в одній дії; 2) Свято Миколаївська ніч, в двох діях; 3) Поміч св. Миколая, в двох діях	40 ц.
Три Князі в Вифлеємі. Найновіший вертеп для хати і сцени. З додатком дитячого вертепу „Божі Пастушки"	25 ц.
У Нуждарів, різдвяна картина в 3 діях, 13 осіб	25 ц.
Івась Характерник, сценічна картина з дитяхич літ, Івана Франка, в 3 діях, 9 осіб	20 ц.
Мені тринацятий минало. Епізод із життя Тараса Шевченка. Пєса на одну дію, 10 осіб	15 ц.
Перша кривда. Сценічна картина в 1 дії з життя Тараса Шевченка, 7 осіб	10 ц.
Розрита Могила. Сценічна картина в 1 відслоні, з хлопячих літ Тараса Шевченка, 3 особи	10 ц.
Червона Шапочка. Здраматизована казка в 2-ох діях зі співами і танками. Музичні мотиви М. Гайворонського. Друге видання. З партитурою. 15 осіб	30 ц.
Івась і Гануся. Здраматизована карка в 5 діях зі співами й хороводами, 12 осіб, з партитурою	30 ц.
Покарані Калатьки. Комедійка з бурсацького життя в 3 відслонах, 7 осіб	25 ц.
В дитячому садку. Сценка в 1 дії зі співами й танками, 13 осіб, з партитурою	10 ц.
Незгода, жартіблива сценка в 1 дії, 3 особи	20 ц.

Замовлення слати на адресу:

"SVOBODA,"
81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З хрестин на визвольну боротьбу.

В неділю, дня 24 січня б. р., відбулися в українській православній церкві при 14 вул. в Ню Йорку хрестили молого Василя, сина Василя і Розалії Гельнер. Пополудні того дня відбулася в домівці ОДВУ гарна забава, на яку зійшлося поважне число чесних та знатних українських громадян. Бо Василь Гельнер є відомим і діяльним громадянином в Ню Йорку. Серед кумів, що тримали малого Василя до хресту, був також новоприбулий гість зза океану, дел. О. Грибівський.

Тостмайстром в часі обіду був гром. Е. Ляхович. Побажавши новохрещеному та його родичам всього добра, він покликав по черзі приявних гостей, які теж зі щирого серця бажали родичам, щоб їх син виростав на такого доброго і патріотичного українського громадянина, якими є вони самі. Присутні складали побажання в імені хору ОДВУ, в якому В. Гельнер є головою. Від хору вручено дарунок для малого сина. Також складали бажання в імені Центральної Управи ОДВУ, в якій він є другим заступником голови. Далі складали бажання від 11 відділу ОДВУ, де він був кількалітнім головою. Також від У.Ч.Х. при ОДВУ, від асторійської громади, від 204 від. У. Н. Союзу та інших організацій. Пан О. Грибівський зложив бажання від Проводу Українських Націоналістів та від полк. Коновальця. Складали також бажання від себе поодинокі особи, родина і знайомі Гельнерів. Відчитано привітні листи від бувшого голови ОДВУ, Германа, та від голови Окружної Управи ОДВУ в Клівленд, Поповича. Передано бажання з дарунком від головного секретаря У. Н. Союзу Д. Галичина, і від ред. д-ра Мишуги.

В часі забави тостмайстер попросив, щоб зібрати щось на дарунок для новохрещеного. Приявні перевели збірку, яка принесла суму $76. Та в тому моменті господар забрав слово і подякувавши за дарунок, заявив, що передає цілу зібрану суму на визвольну боротьбу. Саля приняла це рішення гучними оплесками. Тоді тостмайстер забрав знову слово і попросив приявних ще раз перевести збірку на дарунок для малого Василя, яка принесла суму $31.50. І цю суму хотів В. Гельнер віддати на визвольну боротьбу, але приявні не згодилися на це.

На цю суму складалися такі приявні гості: добр. і пані Чапіль, Кобан, Карманський, К. Миронюк, П. Мельник, П. Ленчук, М. Мисович, Миллі Качмарська, О. Грибівський, Е. Ляхович, В. Глют, П. Глют, Анна Герич, Й. Герич, Р. Шерок, В. Качмарський, В. Риденак, М. Скоробогач, Р. Голембйовський, І. Кібало, К. і А. Ядловський, І. Д. Грицишин, С. і В. Череватюк, Р. Красновська, Р. Горбачевський, М. Осадчук, Е. і М. Скоцко, М. А. Євуш, М. Леськів, М. Мельник, І. Перчишин, Т. Дудчак, Михайлина Мельник, Евстахій Кривень, С. і Р. Ковальчук, В. Горчак, Катерина Миронич, Іван і Марія Сидор, С. і М. Угорчак, Й. Соболь, Анна і Н. Гладун, Іван і пані Гельнер. Не всі гості подали свої імена, тому не всі є записані.

По обіді грала музика і відбувалися танці та забави до пізної ночі.

Гість.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(105)

Приказавши будувати дарабн, Тарзан завернувсь і пішов своїм шляхом. Віднайшовши малий човен, яким він минулої ночі пробивався з острова, він сів у нього і подався в напрямку замку. З ним сиділа Нкіма. Вона була певна, що війна вже виграна. Та серед ночі, веслуючи з цілої сили, човен Тарзана натрапив на пливаючий пень дерева і, вдаривши об нього, перевернувся.

В той час Олд Таймера привели були назад до замку. Його зустріли гнівні, заплилі кровю погляди осталих людей-леопардів, які були вже проснулися з похмілля. Вони ще не знали, що сталося в оселі, бо ні один з дикунів не вспів звідтам утекти. Олд Таймера привели перед Люлімія. Зі скаженої люти той дикун кілька хвилин не міг промовити слова.

Користаючи з тиші, до нього підійшов Собіто і просичав: „Прикажи цього білого чоловіка відразу вбити, щоб він ще раз не пробував утікати. Ці білі дуже хитрі". Так, ми його зараз убемо", загарчав Люлімі. „Наперед хай поломлять усі його кости, потім хай усю його шкіру подряпають пазурами. Бо солодке є мясо тих тварин, що конають у великому страху".

В одній секунді кілька дикунів кинулися до Олд Таймера і, зваливши його на землю, простягнули навхрест його руки і розвели ноги. На боці від них з пригноблюючою монотонністю гудів тарабан. Чотири дикунські жрекині виступили наперед і почали виправляти торжественні, передсмертні танці, вимахуючи над зваленим Олд Таймером великими дрючками.